

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการ
บริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
Relationship between Transformational Leadership of School Administrators and
Academic Administration Participation of the Teachers in the Schools under
Surin Primary Educational Service Area Office 3

ภัทรพร แม่นผล พงษ์ศักดิ์ ทองพินชิ่ง และอุดมพันธุ์ พิชญ์ประเสริฐ
Pattraphorn Maenpol, Pongsak Thongpanchung, and Udompun Pitprasert

สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
Educational Administration, Faculty of Education, Sisaket Rajabhat University
E-mail: Pattraphorn.Maen62@sskru.ac.th

Received: April 21, 2022; Revised July 4, 2022; Accepted: July 6, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 2) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำนวน 341 คน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของเครซี่และมอร์แกน เลือกตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละอำเภอ และสุ่มด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 2 เท่ากับ .983 และตอนที่ 3 เท่ากับ 0.984 สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ

Abstract

The objectives of this study were 1) to study the level of the transformational leadership of the school administrators under Surin Primary Educational Service Area Office 3, 2) to study the level of the academic administration participation of the teachers in the schools under Surin Primary Educational Service Area Office 3, and 3) to study the relationship between transformational leadership and the school administrations and the academic administration participation of the teachers in the schools under Surin Primary Educational Service Area Office 3. The samples used in the study consisted of 341 teachers in the schools under Surin Primary Educational Service Area Office 3. The sample size was determined based on Krejcie's and Morgan's Table. The samples were randomized by stratified random sampling based on the proportion of the population in each district and sample random sampling. The research instrument used to collect data was a five-rating scale questionnaire with the reliability of 0.983 in the second part and the reliability of 0.984 in the third part. The statistics were percentage, mean, standard deviation, and Pearson Correlation.

The research findings were as follows.

1. The level of the transformational leadership of the school administrators under Surin Primary Educational Service Area Office 3 in the overall and in each aspect was at a high level.
2. The level of the academic administration participation of the teachers in the schools under Surin Primary Educational Service Area Office 3 was at a high level.
3. The transformational leadership of the school administrators and the academic administration participation of the teachers in the schools under Surin Primary Educational Service Area Office 3 had relationship to each other at a medium level with the statistical significance at the level of 0.01.

Keywords: Transformational Leadership, Academic Administration Participation

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกในปัจจุบัน ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้นำขององค์กร เป็นผู้มีบทบาทในการกำหนดพฤติกรรมของผู้ตาม ทิศทางการปฏิบัติงานตลอดจนวัฒนธรรมขององค์กรนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีศักยภาพหลายด้าน จึงจะสามารถนำพาองค์กรให้เดินทางไปสู่จุดหมายที่วางไว้ได้ ทั้งนี้การบริหารจัดการโรงเรียน ผู้บริหารจะต้องแสดงภาวะผู้นำในการบริหารงานได้ (ธีระ รุญเจริญ, 2555) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อความสำเร็จในการบริหารงานเป็นอย่างยิ่ง การบริหารงานจะประสบความสำเร็จได้ผู้บริหารจะต้องใช้ภาวะผู้นำกระจายความรับผิดชอบอย่างเป็นธรรมไปสู่ผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารในยุคโลกาภิวัตน์ จะต้องรู้จักใช้ภาวะผู้นำให้เหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลง และสามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับทุกสภาพการณ์ได้ ผู้บริหารต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำ เป็นตัวอย่างในด้านพฤติกรรมภาวะผู้นำ เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความศรัทธา ความเชื่อมั่นและความเลื่อมใสในตัวผู้บริหาร เพื่อให้หน่วยงานหรือองค์กรเกิดประสิทธิผลสูงสุด และเป็นผู้กำหนดพฤติกรรมของบุคลากรในโรงเรียน การแสดงออกของผู้บริหารมีอิทธิพลต่อ ความรู้สึกนึกคิดของครูและนักเรียนเป็นอย่างมาก อันส่งผลถึงคุณภาพการบริหารงานในโรงเรียนว่าจะประสบความสำเร็จเพียงใด ฉะนั้นประสิทธิผลของหน่วยงาน

หรือองค์การ ถือเป็นผลสืบเนื่องมาจากการพัฒนาหน่วยงานหรือองค์การ ซึ่งผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พัฒนานำพาโรงเรียนไปสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (นราวดี โพธิ์สุข, 2558)

การมีส่วนร่วมนับเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานทั้งทางด้านการแสดงความคิดเห็น การวางแผน การปฏิบัติงานตลอดจนการประเมินผลโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการบริหารงานในโรงเรียน โดยเฉพาะงานวิชาการซึ่งเป็นงานหลักในการบริหารโรงเรียน คือ การมุ่งให้การเรียนการสอนของโรงเรียนประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนมีคุณภาพและมีคุณค่าในสังคม ดังนั้น การบริหารงานวิชาการจึงถือเป็นงานสำคัญที่สุดของการบริหารจัดการศึกษา (เกสรี แจ่มสกุล, 2555)

งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการเป็นหลัก เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา เกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ซึ่งจะเกี่ยวข้องทางตรงหรือทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553) จากความสำคัญของงานวิชาการที่ได้กล่าวไปข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่างานวิชาการเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในด้านการพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษานั้น ๆ ซึ่งหากต้องการให้ประสบผลสำเร็จบุคลากรทุกระดับในโรงเรียนจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานวิชาการด้วย และผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการชักจูงหรือบริหารให้บุคลากรเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานในส่วนนี้คือนำสถานศึกษา หรือผู้บริหารสถานศึกษาในหลายโรงเรียนงานวิชาการไม่เป็นไปตามระบบ ไม่ประสบผลสำเร็จอันเนื่องมาจากการขาดการมีส่วนร่วมจากคณะครูและบุคลากรในสถานศึกษา บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้นำ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการชักจูงหรือบริหารงานเพื่อให้บุคลากรเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านวิชาการ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของสถานศึกษา

ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาในเรื่องระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สถานศึกษา และศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษา ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาที่จะสามารถนำไปเป็นข้อมูลสารสนเทศในการปรับปรุงและพัฒนาความเป็นผู้นำของตนเอง อันจะส่งผลการอยากมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูฝ่ายวิชาการซึ่งจะทำให้การปฏิรูปการศึกษามีคุณภาพต่อไป และผลจากการศึกษาในครั้งนี้สามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารการศึกษาในจังหวัดสุรินทร์หรือที่อื่น ๆ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางวางแผนในการพัฒนางานของสำนักเขตพื้นที่การศึกษาหรือสถานศึกษาต่อไปได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
2. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2564 จาก 233 โรงเรียน จำนวนครู 2,950 คน

ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ที่ปฏิบัติงาน ในปีการศึกษา 2564 ผู้วิจัยกำหนดขนาดของตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) จากประชากรจำนวน 2,950 คน ได้ขนาดของตัวอย่างจำนวน 341 คน โดยทำการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และเทียบสัดส่วนตามขนาดของประชากรในแต่ละอำเภอ จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนที่กำหนดโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. ตัวแปรชุดที่ 1 ได้แก่ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำนวน 4 ด้าน ดังนี้ 1) การมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ 2) การสร้างแรงบันดาลใจ 3) การกระตุ้นทางปัญญา และ 4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล
2. ตัวแปรชุดที่ 2 ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำนวน 5 ด้าน ดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนการเรียนรู้ 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ 5) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มีเนื้อหา ประกอบด้วย

1. ตัวแปรชุดที่ 1 ได้แก่ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจากนักวิชาการจำนวน 10 ท่าน โดยได้คัดเลือกองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีความถี่ 8 คนขึ้นไป ได้ 4 ข้อ ดังนี้
 - 1.1 การมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์
 - 1.2 การสร้างแรงบันดาลใจ
 - 1.3 การกระตุ้นทางปัญญา
 - 1.4 การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล
2. ตัวแปรชุดที่ 2 ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยวิเคราะห์แนวคิดขอบข่ายของงานวิชาการจากนักการศึกษาจำนวน 10 ท่าน โดยวิเคราะห์และสังเคราะห์ได้ขอบข่ายของงานวิชาการ 5 ด้าน ดังนี้
 - 2.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
 - 2.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
 - 2.3 การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนการเรียนรู้

2.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.5 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ที่ผู้วิจัยจัดทำโดยอาศัยแนวคิดหลักสำหรับการวิจัยแล้วจึงนำไปเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่านตรวจ เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา IOC (Index of Item Objective Congruence) ของแบบสอบถาม แล้วนำผลคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC โดยข้อคำถามที่มีค่าระหว่าง 0.60–1.00 สามารถนำไปใช้ได้ จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบาค (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) พบว่าแบบสอบถามตอนที่ 2 ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.983 แบบสอบถามตอนที่ 3 ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษา เท่ากับ 0.984 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ทดลองและปรับปรุงแก้ไขเสร็จสมบูรณ์แล้วไปเก็บข้อมูลกับตัวอย่างโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ได้แก่ เพศ ประสบการณ์การทำงาน และอำเภอที่ตั้งของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 ประกอบด้วย 1) ด้านการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ 2) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ 3) ด้านการกระตุ้นทางปัญญา และ 4) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 ประกอบด้วย 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ 5) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยประสานขอหนังสืออนุญาตเก็บข้อมูลจากบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษถึงผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยส่งแบบสอบถามออนไลน์ผ่านทางหนังสือขอความอนุเคราะห์ของเขตพื้นที่การศึกษาไปยังโรงเรียนที่เป็นตัวอย่าง เมื่อได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และนำข้อมูลจากแบบสอบถามไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

ผลการดำเนินงานวิจัย

1. การศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S	แปลผล
1. การมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์	4.14	.69	มาก
2. การสร้างแรงบันดาลใจ	4.06	.72	มาก
3. การกระตุ้นทางปัญญา	4.04	.72	มาก
4. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	3.96	.80	มาก
เฉลี่ย	4.05	.70	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ ($\bar{X} = 4.14$) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ($\bar{X} = 4.06$) ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ($\bar{X} = 4.04$) และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{X} = 3.96$)

2. การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S	แปลผล
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.12	.62	มาก
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.18	.59	มาก
3. การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนการเรียนรู้	4.13	.65	มาก
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.00	.70	มาก
5. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.17	.65	มาก
เฉลี่ย	4.12	.59	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.18$) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.17$) ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.13$) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.12$) และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.00$)

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	r	P-value
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร (X)	0.701**	0.00
การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู (Y)		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาและการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ตัวแปร	Y	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5
X	.701**	.696**	.608**	.664*	.574**	.696**
X1	.647**	.659**	.566**	.618**	.506**	.640**
X2	.676**	.672**	.586**	.633**	.557**	.672**
X3	.683**	.666**	.601**	.655**	.557**	.672**
X4	.686**	.676**	.577**	.643**	.588**	.680**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา (X) และการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษา (Y) โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.701 เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษารายข้อ พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู มีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาด้านที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูมากที่สุด 3 อันดับแรก โดยเรียงตามลำดับ คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (X_4) กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู ($r=0.686$) ด้านการกระตุ้นทางปัญญา (X_3) กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู ($r=0.683$)

และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X_0) กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู ($r=0.676$) และด้านที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์น้อยที่สุด คือ ด้านอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ (X_1) กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู ($r=0.647$)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 27.86 เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 72.14 มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.23 มากกว่า 10 ปี แต่น้อยกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.36 และมากกว่า 20 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 21.41 แบ่งอำเภอที่ตั้งของสถานศึกษา อำเภอปราสาท คิดเป็นร้อยละ 29.91 อำเภอสังขะ คิดเป็นร้อยละ 27.86 อำเภอกาบเชิง คิดเป็นร้อยละ 13.49 อำเภอบัวเขต คิดเป็นร้อยละ 9.38 อำเภอศรีณรงค์ คิดเป็นร้อยละ 11.44 และอำเภอพนมดงรัก คิดเป็นร้อยละ 7.92

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมาก 3 อันดับแรก โดยเรียงตามลำดับ คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนการเรียนรู้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ เมื่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเพิ่มขึ้น การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 ก็จะมากขึ้นด้วย

อภิปรายผลวิจัย

จากสรุปผลการวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ดังนี้ ด้านการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ได้รับการอบรมเตรียมความพร้อมตามนโยบายการเตรียมความพร้อมก่อนการเข้ารับตำแหน่ง และมีการดำเนินการอบรมพัฒนาเตรียมความพร้อมพัฒนาอย่างเข้มในช่วงการดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้ยังได้รับการอบรมพัฒนาติดตามกำกับดูแลการปฏิบัติงานจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารในสถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ เป็นตัวอย่างและแบบอย่างที่ดีจนได้รับความไว้วางใจจากครูและบุคลากรทางการศึกษา จนส่งผลต่อความสำเร็จของงานอันจะเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมและองค์กร สอดคล้องกับผลการศึกษาของศุภชัย มาตาชาติ (2562) ได้การศึกษาเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คุณลักษณะเด่นของผู้บริหารสถานศึกษา คือ การเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน และปฏิบัติด้วยความสม่ำเสมอ เป็นไปตามธรรมชาติ ซึ่งจะทำให้ผู้ตามเกิดความเลื่อมใสศรัทธาในตัวของผู้มีผู้นำ มีความขยันหมั่นเพียร มีความรับผิดชอบต่องานที่ ประหยัดอดออม ยึดหลักแห่งการครองตน ครองคน ครองงาน ลักษณะเด่นประการถัดมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถจัดการการทำงานที่เป็นกระบวนการทำให้ผู้ร่วมงานยอมรับ เชื่อมั่น ศรัทธา ภาคภูมิใจ และไว้วางใจในความสามารถของผู้นำ มีความยินดีที่จะทุ่มเทการปฏิบัติงานตามภารกิจ มีวิสัยทัศน์และสามารถถ่ายทอดวิสัยทัศน์ไปยังผู้ร่วมงาน มุ่งมั่นทุ่มเทในการปฏิบัติงาน ควบคุมอารมณ์ตนเองและเห็นคุณค่าในตนเอง นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษายังกระตุ้นเพื่อนร่วมงานให้เห็นวิธีการหรือแนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหา มีการพิจารณาปรับวิธีการทำงานแบบเก่า ๆ ส่งเสริมให้เพื่อนร่วมงานแสดงความคิดเห็นมองปัญหาในแง่มุมต่าง ๆ วิเคราะห์ปัญหาโดยใช้เหตุผลและข้อมูลหลักฐานมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อีกทั้งยังสร้างแรงจูงใจภายในให้กับผู้ร่วมงาน สร้างเจตคติที่ดีและแง่คิดเชิงบวกในการทำงานพร้อมทั้งสร้างทางเลือกที่หลากหลาย ระบุนิยามปัญหาและวิธีการปฏิบัติในการแก้ปัญหา ด้วยวิธีการคิดแบบใหม่ ๆ มีการระดมความคิดเห็นในการแก้ปัญหา รวมทั้งการร่วมกันวางแผนทางจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

โดยที่กล่าวมายังสอดคล้องกับผลการศึกษาของถิรมนัส ไหลสุพรรณวงศ์ (2564) ในการศึกษาเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจากสภาพทางสังคมและทางด้านเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา รวมไปถึงความรวดเร็วในการรับส่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ส่งผลให้สถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการศึกษาเพื่อไม่มีความทันสมัยที่พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งการบริหารจัดการสถานศึกษาต้องอาศัยผู้บริหารสถานศึกษาในการเข้ามาเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการแบบเดิมให้มีการพัฒนาระบบการจัดการที่ทันสมัยมากยิ่งขึ้นเหมาะสมแก่การจัดการศึกษานั้นต้องอาศัยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ความสามารถในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา นั้น ในมุมมองของครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา อาจต้องการเลียนแบบพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการลงมือปฏิบัติงานด้วยตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างในการชี้นำครูให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามที่เป้าประสงค์ของสถานศึกษาที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ Sagnak (2010) ที่ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและบรรยากาศทางจริยธรรม พบว่าองค์ประกอบทุกด้านของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างความผูกพันและเอื้ออาทรระหว่างกันของเพื่อนร่วมงานด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับและการสร้างบรรยากาศทางจริยธรรม และยังสอดคล้องกับ Plichta (2018) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นที่จัดการสอนแบบ Teaming Model พบว่า การมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ทำให้ผู้บริหารและครูสนับสนุนการเคารพซึ่งกันและกันและกันไว้วางใจการทำงานร่วมกันและให้กำลังใจ ครูเข้าใจว่าผู้บริหารเข้าใจมุมมองของครูช่วยสร้างคุณค่าในบทบาทและสร้างแบบจำลองความเท่าเทียมกันของครูกับครูผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้รับรู้ว่าคุณครูได้รับการสนับสนุนความร่วมมือและมีการสื่อสารกับครูเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความมั่นใจในวิชาชีพ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมและรายข้อแต่ละข้อทั้งหมดอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนการเรียนรู้ ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะครูและบุคลากรทางการศึกษา ต่างตระหนักถึงความสำคัญของงานวิชาการว่าคืองานหลักที่สำคัญที่สุดและนับเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา และเนื่องจากการบริหารงานวิชาการเป็นงานที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับทุกคนในโรงเรียน ทั้งยังเกี่ยวข้องกับการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สำเร็จตามเป้าประสงค์ การบริหารวิชาการจึงเป็นเสมือนตัวบ่งชี้ที่บ่งชี้ถึงมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงถึงความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกฝ่ายทุกระดับต้องร่วมมือกันดำเนินการและพัฒนาอย่างต่อเนื่องทางวิชาการที่จะทำให้นักเรียนมีประสิทธิผลตามที่ต้องการ เพราะจุดมุ่งหมายของการบริหารวิชาการอยู่ที่การสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้มีจริยธรรม และมีคุณสมบัติตามที่ต้องการ ทั้งนี้การบริหารวิชาการจึงนับได้ว่าเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพและความสำเร็จของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการไว้ว่า งานวิชาการถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุดเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่งทั้งผู้บริหาร โรงเรียน คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ความเข้าใจ ให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติ การประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยหลายงาน เช่น ผลการวิจัยของธัญชนก บุตรศิริ (2560) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูไทยในโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาสอำเภอศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ให้ความสำคัญกับงานวิชาการ ซึ่งเป็นภารกิจหลักของโรงเรียนที่มุ่งปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ และเกิดประโยชน์ต่อนักเรียนเป็นสำคัญ การบริหารงานวิชาการจึงเป็นหน้าที่หลักของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียนจะต้องร่วมมือร่วมใจกันในการบริหาร จัดการและดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้บริหารจะต้องบริหารงานวิชาการโดยต้องได้รับความร่วมมือจากข้าราชการครูในโรงเรียนจึงจะทำให้งานวิชาการของโรงเรียนมีคุณภาพ และเกิดประโยชน์ตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Meegan (1989) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการวางแผน และการพัฒนา คุณภาพของครูโรงเรียนคาทอลิกในรัฐวิสคอนซิน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นคว้าเกี่ยวกับความสัมพันธ์ ระหว่างการเพิ่มขึ้นตอนของการมีส่วนร่วมในการวางแผนและแนวความคิดของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดเกี่ยวกับการวางแผน คือ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาร่วมกัน จากการศึกษาในงานวิจัยนี้พบว่า การศึกษารายข้อของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการนั้นอยู่ในระดับมากทุกข้อ แต่หากเรียงลำดับจะพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งสาเหตุที่ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารงานที่ระดับน้อยที่สุดอาจเป็นเพราะกระบวนการนำไปขยายผลต่อหรือกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผลการวิจัยไม่ได้เผยแพร่ในวงกว้าง จากการศึกษาข้อมูลในข้อย่อยพบว่า การเผยแพร่แลกเปลี่ยนผลการวิจัยในชั้นเรียนกับสถานศึกษาอื่น และการประสานความร่วมมือการวิจัยกับภายนอกโรงเรียนเกิดขึ้นน้อยมากในภาพรวมส่วนใหญ่ ทั้งนี้จึงอาจส่งผลให้ข้อนี้มีระดับในการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการที่น้อยที่สุดได้

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์

เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 มีความสัมพันธ์กันทางบวกและมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยที่พบนี้เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย กล่าวคือ เมื่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเพิ่มขึ้น การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 ก็จะมากขึ้นด้วย โดยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษา ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล รองลงมาคือ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาด้านที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูน้อยที่สุด คือ อิทธิพลเชิงอุดมการณ์ ทั้งนี้เนื่องจากภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู โดยผู้บริหารคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของครูในการมอบหมายงานให้ครูปฏิบัติตามความถนัด ผู้บริหารให้คำปรึกษาและรับฟังความคิดเห็นของครู การที่ผู้บริหารมีการกระตุ้นให้ครูตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา กระตุ้นให้ครูร่วมกันแก้ปัญหา ส่งเสริมและให้กำลังใจครูในการแก้ปัญหา อีกทั้งผู้บริหารมีทักษะในการสื่อสารที่สามารถสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ส่งเสริมให้ครูทำงานเป็นทีม ผู้บริหารประพฤติเป็นแบบอย่างให้กับครู ตลอดจนมีวิสัยทัศน์ เป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน จะส่งผลให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการตามระดับความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร และจะส่งผลสำเร็จต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ Hardoin (2010) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้กับความสำเร็จด้านวิชาการที่ยั่งยืน พบว่า ระดับความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นปัจจัยที่สร้างเงื่อนไขสำหรับการจัดการเรียนรู้ และรักษาความยั่งยืนของความสำเร็จทางการศึกษาของนักเรียนในระดับสูง ผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการระบุและนำรูปแบบมาใช้ มีผลการสำรวจการรับรู้ว่าเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ และมีระดับความสามารถในการแบ่งงาน มีความเป็นผู้นำเป็นแรงบันดาลใจให้เกิดวิสัยทัศน์ และสร้างให้เกิดเงื่อนไขที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 ผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษาที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหากผู้บริหารต้องการให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ความถนัด ในการมอบหมายงานต่างๆ ให้ผู้ได้บังคับบัญชาในสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 เป็นลำดับแรก ๆ
2. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับที่น้อยที่สุดจากการเรียงลำดับ ดังนั้นผู้บริหารควรมีการสนับสนุนส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการเผยแพร่แลกเปลี่ยนผลการวิจัยในชั้นเรียนกับสถานศึกษาอื่น และมีส่วนร่วมในการประสานความร่วมมือการวิจัยกับภายนอกโรงเรียน
3. เมื่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเพิ่มขึ้น การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษาจะมากขึ้นด้วย ดังนั้นหากผู้บริหารต้องการให้งานด้านวิชาการประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารจะต้องพัฒนานั้นให้มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มากขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล
2. ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
3. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา
4. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความเมตตากรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจาก รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ศักดิ์ ทองพันธ์ ประชานุกรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.อุดมพันธุ์ พิษณุประเสริฐ กรรมการที่ปรึกษาที่ให้คำแนะนำและแก้ไขในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทั้ง 2 ท่านมา ณ โอกาสนี้ นอกจากนี้ขอกราบขอบพระคุณ ดร.สิริกัลยา สุขชี และดร.วิลาวัลย์ ด่านสิริสุข ที่เสนอแนะ แก้ไขเพิ่มเติมให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัวที่คอยสนับสนุน คอยเป็นกำลังใจที่ตลอดเวลาและห่วงใยผู้วิจัยเสมอมา ตลอดจนผู้บังคับบัญชา เพื่อร่วมงานที่มีส่วนช่วยในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- เกสรี แจ่มสกุล. การนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนเทศบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2555.
- ธิรมนัส ไหลสุพรรณวงศ์. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 2564.
- ัญชนก บุตรศิริ. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูไทยในโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอสรรคบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2560.
- ธีระ รุญเจริญ. ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง, 2555.
- นราวดี โพธิ์สุข. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารกับประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 2558.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. สุวีริยาสาส์น, 2556.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ, 2553.
- ศึกษาธิการ,กระทรวง. คู่มือข้าราชการครู: การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ธรรมศาสตร์, 2552

ศุภชัย มาตาชาติ. **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2562.

Krejcie, R. V. and D. W. Morgan. "Determining Sample size for Research Activities." **Education and Psychological Measurement.** 30, 3 (1970): 607-610.

Hardoin, L.J. "**The Relationship of Principal Leadership to Organizational Learning and Sustained Academic Achievement.**" Dissertation Abstracts International, 2010.

Meegan, E. A. "Participation in the quality of catholic elementary school in Milwaukee," **Dissertation Abstracts International.** 47, 2 (1989): 1139-A.

Plichta, B. P. **Transformational leadership of principals in middle schools employing the teaming model.** Doctoral Dissertation College of Education. Walden University, 2018.

Sagnak, Mesut. "The relationship between transformational school leader ethical climates," **Journal Articles: Research.** 10, 2 (spring 2010): 1135-1152

